

ዳኞች፡- ተሻገር ገ/ሰላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- የትግራይ ክልል አጽቢ ወረዳ ዐቃቤ ሕግ

ተጠሪ፡- ተማሪ ሐጎስ ወልደሚካኤል በሌለበት ታይቷል

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች በትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 42048 በግንቦት 23 ቀን 2003 ዓ.ም የሰጠው ውሣኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው። ጉዳዩ በመጀመሪያ የታየው በአጽቢ ወረዳ ፍርድ ቤት ነው። ጉዳዩ በአንድ የወንጀል ድርጊት ሁለት ጊዜ የመከሰስና የመቀጣት ሕጋዊነትን አስመልክቶ በቀረበ ክርክር ላይ የተሰጠውን የሕግ ትርጉም የሚመለከት ነው።

የክርክሩ መነሻ አመልካች ለአጽቢ ወረዳ ፍርድ ቤት በከሳሽነት ቀርቦ ተጠሪ በወንጀል ሕግ 540 የተደነገገውን በመተላለፍ ሰው ለመግደል አስቦ የካቲት 22 ቀን 2002 ዓ.ም ከቀኑ 8.00 ሰዓት በማለት በም/አምባ ቀበሌ አረዋ ከተባለው መንደር ድንጋይ ወርውሮ ሟች ግደይ ገብረየሱስ ጭንቅላታቸውንና አከርካሪያቸውን በመምታት የገደለ በመሆኑ ሆነ ብሎ የሰው መግደል ወንጀል ፈጽሟል በማለት ያቀረበው የወንጀል ክስ ነው። ተጠሪ በተከሳሽነት ቀርቦ በወንጀል ክስ በተጠቀሰው ጊዜና ቦታ ሟችን ድንጋይ ወርውራ መትቻለሁ። ነገር ግን ሟች ድኖ ሌላ ጊዜ የሞተ በመሆኑ ለሟች መሞት በኃላፊነት ልጠየቅ አይገባም በማለት ተከራክሯል። አመልካች የሰው ምስክርና የፅሁፍ ማስረጃ አቅርቧል። ተጠሪ ሟች በድንጋይ ከተመታ በኋላ ሕክምና ተደርጎለት ድኖ የመስኖ እርሻ ሥራ ሲሰራ የነበረ መሆኑን ያውቁልኛል በማለት ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርቦ አሰምቷል።

የሥር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክር ማስረጃ ከሰማና ከመረመረ በኋላ ተጠሪ በወንጀል ሕግ 540 የተደነገገውን በመተላለፍ ሰው ለመግደል አስቦ ድንጋይ ወርውሮ ሟች ግደይ ገብረየሱስ ጭንቅላታቸውንና አከርካሪያቸውን በመምታት የገደለ በመሆኑ ጥፋተኛ ነው በማለት ተጠሪ በአሥር ዓመት ፅኑ እሥራት እንዲቀጣ ውሣኔ ሰጥቷል። ተጠሪ በዚህ ውሣኔ ቅር በመሰኘት ለዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውቅሮ ምድብ ችሎት ይግባኝ አቅርቧል። የዚህ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝን ከመረመረ በኋላ የሥር ፍርድ ቤት የሰጠው ውሣኔ የሚነቀፍበት የሕግ ወይም የፍሬ

ጉዳይ ነጥብ የለም በማለት የተጠሪን ይግባኝ በወንጀል ሥነሥርዓት ሕግ ቁጥር 195 ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት ሰርዞታል።

ተጠሪ አመልካች ከዚህ በፊት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 556 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ የካቲት 22 ቀን 2002 ዓ.ም ከቀኑ 8.00 ሰዓት በም/አምባ ቀበሌ አረዋ ከተባለው መንደር ድንጋይ ወርውሮ በመምታት በግል ተበዳይ አቶ ግደይ ገብረየሱስ ላይ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል በማለት ለወንበርታ ወረዳ ፍርድ ቤት አቅርቦብኝ ጥፋተኛ ተብቶ በብር 500.00 /አምስት መቶ ብር/ የካቲት 24 ቀን 2002 ዓ.ም ተቀጥቻለሁ። አመልካች ተጠሪ በተቀጣሁበት ድርጊት በማንሣት በድጋሚ በወንጀል መከሰትና የበታች ፍርድ ቤቶችም እኔን ጥፋተኛ ብለው ቅጣት መወሰናቸው መሠረታዊ የሕግ ስህተት ነው በማለት በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት የሰበር አቤቱታ አቅርቧል። አመልካች ተጠሪ በወንጀል ሥነሥርዓት ሕግ ቁጥር 130 ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት ይህንን ነጥብ መጀመሪያ የክስ መቃወሚያ አድርጎ ያላቀረበ ስለሆነ የሰበር መከራከሪያ ሊያደርገው አይገባም። ተጠሪ ከዚህ በፊት የተከሰሰው በወንጀል ሕግ አንቀጽ 556 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ አቶ ግደይ ገብረየሱስ ላይ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል ተብሎ ነው አሁን የተከሰሰው በወንጀል ሕግ 540 የተደነገገውን በመተላለፍ ሰው ለመግደል አስቦ ድንጋይ ወርውሮ ሚች ግደይ ገብረየሱስ ጭንቅላታቸውንና አከርካሪያቸውን በመምታት ገድሏል ተብሎ ስለሆነ የቀረበው ክስ በፊት ከተከሰሰበት ጋር በአንድ ጉዳይ አይደለም በማለት ተከራክሯል። የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት የሕገ መንግስቱን አንቀጽ 23ና የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 በመተርጎም የተከሰሰው በወንጀል ሕግ አንቀጽ 556 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ አቶ ግደይ ገብረየሱስ ላይ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል ተብሎ ጥፋተኛ ተብሎ የተቀጣ በመሆኑ በድጋሚ በዚያው ድርጊት ጥፋተኛ ተብሎ መቀጣቱ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ነው በማለት የወረዳው ፍርድ ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔን በመሻር ተጠሪን አሰናብቷታል።

አመልካች ነሐሴ 12 ቀን 2003 ዓ.ም በተፃፈ ለዚህ የሰበር ችሎት ባቀረበው የሰበር አቤቱታ ተጠሪ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 556 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ አቶ ግደይ ገብረየሱስ ላይ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል ተብሎ በወንበርታ ወረዳ ፍርድ ቤት ክስ የቀረበበትና በድርድር ጥፋተኝነቱን አምኖ ጥፋተኛ ተብሎ ብር 500.00 /አምስት መቶ ብር/ የተቀጣው የተሳሳተ ማስረጃ መሰረት በማድረግ ነው። አቶ ግደይ ገብረየሱስ የካቲት 21 ቀን 2002 በተጠሪ ድንጋይ ተመትተው መጋቢት 30 ቀን 2002 ከዚህ ዓለም በሞት ተለይተዋል። የሚች አቶ ግደይ ገብረየሱስ ህይወት ለሕልፈት የበቃው ተጠሪ በድንጋይ ጭንቅላታቸው ላይ ባደረሰባቸው ጉዳት ምክንያት መሆኑ በሚኒሊክ ሆስፒታል ተረጋግጧል። ስለሆነም ትክክለኛውን ማስረጃ መሰረት በማድረግ በወንጀል ሕግ 540 የተደነገገውን በመተላለፍ ሰው ለመግደል አስቦ ድንጋይ ወርውሮ ሚች ግደይ ገብረየሱስ ጭንቅላታቸውንና አከርካሪያቸውን በመምታት ገድሏል በማለት ያቀረብነውን ክስ ተቀብለው የወረዳው ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የሕገ መንግስቱን አንቀጽ 23 እና የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 የሚጥስ ነው በማለት በመሻር የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልክተዋል። ተጠሪ በአድራሻው ተፈልጎ ያልተገኘ በመሆኑ ጉዳዩ በሌለበት እንዲታይ በወንጀል ሥነሥርዓት ሕግ ቁጥር 193 ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት ትዕዛዝ ተሰጥቷል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር አመልካች ያቀረበው የሰበር ክርክር ከላይ የተገለጸው ሲሆን እኛም ተጠሪ በወንጀል አንቀጽ 540 የተደነገገውን በመተላለፍ ሰው ለመግደል አስቦ ድንጋይ ወርውሮ ሚች አቶ ግደይ ገብረየሱስ ጭንቅላታቸውንና አክሮሪያቸውን በመምታት ገድሏል በማለት በድጋሚ መክሰሱንና ተጠሪ በወረዳው ፍርድ ቤትና በዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጥፋተኛ ተብሎ መቀጣቱ የሕገ መንግስቱን አንቀጽ 23 እና የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንኡስ አንቀጽ 5 የሚጥስ ነው በማለት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት የሰጠው የሕግ ትርጉምና ውሳኔ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል።

ጉዳዩን እንደመረመርነው ተጠሪ የካቲት 22 ቀን 2002 ዓ.ም ከቀኑ ስምንት ሰዓት በም/አምባ ቀበሌ አረዋ ከተባለው መንደር ድንጋይ ወርውሮ የግል ተበዳይ አቶ ግደይ ገብረየሱስን የመታቸው መሆኑን ያልካደ ሲሆን ይህ ፍሬ ጉዳይ በዓቃቤ ሕግ ማስረጃም ተረጋግጧል። ተጠሪ ይህንን ድርጊት በፈጸመ በሁለተኛው ቀን ማለትም የካቲት 24 ቀን 2002 ዓ.ም አመልካች ለወንበርታ ወረዳ ፍርድ ቤት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 556 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ በግል ተበዳይ አቶ ግደይ ገብረየሱስ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል በማለት የወንጀል ክስ አቅርቦበት ተጠሪ በተከሰሰበት ወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ በብር 500.00 /አምስት መቶ ብር/ የተቀጣ መሆኑን አመልካች ለትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት ባቀረበው ክርክርና ለዚህ ሰበር ችሎት ባቀረበው የሰበር አቤቱታ በግልጽ በማመን አቅርቦታል። የአመልካች የሰበር አቤቱታ በይዘቱ መጀመሪያ ለወንበርታ ወረዳ ፍርድ ቤት ተጠሪ ቀላል የአካል ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል የሚል ወንጀል ክስ፣ በዓቃቤ ሕግ የቀረበው የተጠሪ ድርጊት በግል ተበዳይ ላይ የሞት አደጋ ማድረሱ ከመታወቁ በፊት ነው። አሁን ግን የተጠሪ ድርጊት በግል ተበዳይ ላይ ሞት አደጋ ማድረሱ በመታወቁ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 540 የተመለከተውን በመተላለፍ ሆነ ብሎ የሰው መግደል ወንጀል ፈጽሟል በማለት ተጠሪን በድጋሚ መክሰሳችን ሕጋዊና ተገቢ ነው የሚል ነው።

የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት መሠረታዊ የወንጀል ሕግ መርህ አድርጎ ከደነገጋቸው ሕገ መንግስታዊ ድንጋጌዎች አንደኛው አንድ ሰው በአንድ የወንጀል ድርጊት ክስ ቀርቦበት የመጨረሻ በሆነ ውሳኔ ጥፋተኝነቱ ተረጋግጦ በተቀጣበት ወይም በነፃ በተለቀቀበት ወንጀል እንደገና መክሰስና መቀጣት የለበትም የሚለው ነው። ይህ የወንጀል ሕግ መርህ በሕገ መንግስቱ ብቻ ሳይሆን በወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 ተደንግጓል። ሕገ መንግስቱ በአንቀጽ 23 “ማንኛውም ሰው በወንጀል ሕግና ሥነሥርዓት መሰረት ተከሰሶ የመጨረሻ በሆነ ውሳኔ ጥፋተኝነቱ በተረጋገጠበት ወይም በነፃ በተለቀቀበት ወንጀል እንደገና አይከሰስም ወይም አይቀጣም” በማለት ደንግጓል።

የወንጀል ህግ መርሁ ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ያለው መርህ ሲሆን አገራችን ባጸደቀችው በዓለም አቀፍ የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ሥምምነት አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ 7 “ No one shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of the country ” በሚል መንገድ ደንግጎል።

ሆኖም የህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 ድንጋጌ መሠረታዊ ይዘት አተረጎም በዕለት ከዕለት የወንጀል ክስ አቀራረብ በሚታዩ ስህተቶች የሚፈጠሩ ችግሮችን ዓቃቤ ሕግ በድጋሚ የወንጀል ክስ በማቅረብ ለማረም በሚፈቅድ ሁኔታ የተቀረጸ ነው ወይስ አይደለም፤ የህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 ድንጋጌ እንዴት መተርጎምና ተፈፃሚ መሆን ይገባዋል የሚለው ነጥብ አከራካሪ መሆኑን አመልካች ተጠሪ የግል ተበዳይን በድንጋይ ወርውሮ የመታወቁ በግል ተበዳይ ላይ ቀላል የአካል

ማጉደል ለማድረስ አስቦ በድርጊቱ ቀላል የአካል ማጉደል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ፈጽሟል በማለት የወንጀል ክስ አቅርቦ ተጠሪ በአመልካች በተከሰሰበት ወንጀል ተከራክሮ ከተቀጣ በኋላ፣ አመልካች ከዚህ በፊት በተጠሪ ላይ የወንጀል ክስ ሳቀርብ የተጠሪ ድርጊት በግል ተበዳይ ላይ ያስከተለውን ወይም ሊያስከትል የሚችለውን ውጤት በማገናዘብም ሆነ አግባብነት ያለውን የወንጀል ሕግ ድንጋጌ በመምረጥና በመጥቀስ የተሳሳትኩ ስለሆነ ተጠሪን ሆነ ብሎ ተራ የሰው መግደል ወንጀል ፈጽሟል በማለት በድጋሚ ክስ እንዳላቀርብ የሚከለክለኝ ሕግ የለም በማለት በዚህ መዝገብ ያቀረበውን ክርክር በመመርመር ለመረዳት ይቻላል።

ከህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 አቀራረብና ይዘት ለመረዳት የሚቻለው አንድ በወንጀል የተከሰሰ ሰው በድጋሚ የቀረበበትን የወንጀል ክስ በአንድ ጉዳይ በድጋሚ ያለመከሰስና ያለመቀጣት መብቴን የሚጥስ ነው ብሎ ለመከራከርና የህገ መንግስቱም ድንጋጌ ተፈፃሚ እንዲሆንለት ለመጠየቅ ሁለት መሠረታዊ መስፈርቶች ሊሟሉ ይገባል። የመጀመሪያው ተከሣሹ በተመሳሳይ የወንጀል ድርጊት በወንጀል ህግና ሥነ ሥርዓት ሕግ መሠረት የተከሰሰ የነበረ መሆኑ ማረጋገጥ ነው። ሁለተኛው ተከሣሹ ከዚህ በፊት በተከሰሰበት ወንጀል ድርጊት የመጨረሻ በሆነ ፍርድ ጥፋተኛ ሆኖ የተቀጣ ወይም በነፃ የተለቀቀ መሆኑ ሲረጋገጥ ነው። ዓቃቤ ሕግ በአንድ ተከሣሽ ላይ የወንጀል ክስ ለማቅረብ ወይም ላለመቅረብ የሚሰጠው ውሳኔና የወንጀል ክስ ለማቅረብ ከወሰነ በኋላ ተከሣሹ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችልበትን የወንጀል ድርጊትና የወንጀል ሕግ ድንጋጌ በወንጀል የፍትህ ሥርዓቱና በወንጀል የፍርድ ሂደት ውስጥ እጅግ ወሳኝና የመጀመሪያውና መሠረታዊ ውሳኔና ክንውን ነው። ዐቃቤ ሕግ በአንድ ተከሣሽ ላይ የወንጀል ክስ ከማቅረብ በፊት ተከሣሹ አንድ ወንጀል በመፈጸም ሃሳብ የሰራው አንድ የወንጀል ድርጊት ያስከተላቸውን ወይም ሊያስከትላቸው የሚችላቸውን ውጤቶች ሁለንተናዊ በሆነ መንገድ በማገናዘብና አግባብነት ያላቸውን ህግ ድንጋጌዎች በመለየትና በመጠቀስ የወንጀል ክሱን በጥንቃቄ የማቅረብ ግዴታ እንዳለበት፣ ከወንጀል ሕግ አንቀጽ 24 ንዑስ አንቀጽ 1፣ ከወንጀል ሥነ ሥርዓት ሕግ አንቀጽ 41፣ አንቀጽ 111 እና አንቀጽ 112 ና ሌሎች አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ለመገንዘብ ይቻላል።

ይህም ዐቃቤ ሕግ የወንጀል ክስ ሲያቀርብ በህግ የተጣለበትን ግዴታ ሳይወጣ ተከሣሹን በቀላል ወንጀል ኃላፊና ተጠያቂ የሚደርግ የወንጀል ድንጋጌ ጠቅሶ ክስ አቅርቦ ተከሣሹም፣ የወንጀል ሥነ ሥርዓት ሕግ በሚፈቅደው መሠረት የእምነት ክህደት ቃልን ከሰጠና ተከራክሮ በቀረበበት የወንጀል ክስ በፍርድ ቤት ጥፋተኛ ተብሎ ከተቀጣ ወይም በነፃ ከተለቀቀ በኋላ ዐቃቤ ሕግ ከዚህ በፊት በተጠሪ ላይ የወንጀል ክስ ሳቀርብ የተጠሪ ድርጊት በግል ተበዳይ ላይ ያስከተለውን ወይም ሊያስከትል የሚችለውን ውጤት በማገናዘብም ሆነ አግባብነት ያለውን የወንጀል ሕግ ድንጋጌ በመምረጥና በመጥቀስ ተሳሳቻለሁ በሚል በተከሣሹ ላይ በድጋሚ የወንጀል ክስ ሲያቀርብ የህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 ና የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 በምን መንገድ መተርጎምና ተፈጻሚ መሆን አለባቸው የሚለውን ነጥብ እንድንመረምር ያስገድደናል።

በዚህ መዝገብ አመልካች ያቀረበው የዚህ አይነት ክርክር ሲያጋጥም ከሁሉም በፊት ህገ መንግስታዊ ድንጋጌው ሊያሳካው የሚፈልገውን ግብና ዓላማ መሠረት በማድረግ ክርክሩን በመመርመር መወሰን ያስፈልጋል። ከዚህ በተጨማሪ የህገ መንግስቱን አንቀጽ 23 ትርጉምና የተፈፃሚነት ወሰን አስመልክቶ የሚነሱ አከራካሪ ጉዳዮች በህገ መንግስቱ አንቀጽ 13 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ኢትዮጵያ ከተቀበለቻቸው ዓለም አቀፍ የሰብአዊ መብቶች ቃል ኪዳን ስምምነቶች በተለይም ከዓለም ዓቀፍ የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ሥምምነት አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ 7 ይዘት፣ ትርጉምና የተፈፃሚነት ወሰን ጋር ማገናዘብና መረዳት ያስፈልጋል። የዚህ

ዓለም ዓቀፍ የወንጀል ህግ መርህ መሠረታዊ ዓላማ የአንዲት አገር መንግስት ህግ አስከባሪ አንድ ጊዜ የወንጀል ክስ አቅርቦትና ተከራክሮ የመጨረሻ ፍርድ ቤቱ የወንጀል ድርጊት በሌላ ጊዜ ተከላሹን በድጋሚ ለመክሰስና ለማስቀጣት የማይችል መሆኑን በመደንገግ ሰዎችን በአንድ ወንጀል ድርጊት በተደጋጋሚ በሚቀርብ የወንጀል ክስ ስጋት ውስጥ እንዳይወድቁ በመከልከል ለሰዎች የተረጋጋና ሰላማዊ ኑሮ ዋስትና እና ጥበቃ መስጠት ነው።

የህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 በአቀራረጹና በይዘቱ በአንድ በኩል ዓቃቤ ህግ ለአንድ የወንጀል ድርጊት በተለያዩ ጊዜ የተለያዩ የወንጀል ርዕስና የህግ ድንጋጌ በመጥቀስ ወይም ተመሳሳይ የወንጀል ህግ ድንጋጌ በመጥቀስ ተከላሽ ተከሰሶ በፍ/ቤት በተሰጠ የመጨረሻ ፍርድ ነፃ ከወጣ ወይም ከተቀጣ በኋላ በድጋሚ በወንጀል እንዳይከሰስና እንዳይጠየቅ የሚከለክል በሌላ አነጋገር የመንግስት የወንጀል ክስ የማቅረብ ሥልጣንን የሚገድብ መሰረታዊ ድንጋጌ ነው። በሌላ በኩል ድንጋጌው አንድ ተከላሽ የወንጀል ድርጊት ፈፀሟል ተብሎ ከወንጀል ክስ በነፃ በተለቀቀበት ወይም በተቀጣበት ጉዳይ ሌላ የወንጀል ክስና ተጠያቂነት ይመጣብኛል ከሚል ጭንቀት ሥጋት እንዳይሸማቀቅ ህገ መንግስታዊ ዋስትናና ጥበቃ በመስጠት ተከላሹ በወንጀል ተከሰሶ በመጨረሻ ፍርድ ቤቱ በተለቀቀበት ወይም በተቀጣበት የወንጀል ድርጊት በድጋሚ የማይከሰስና የማይፈረድበት ስለመሆኑ ህገ መንግስታዊ ዋስትና ያለው መሆኑን በማረጋገጥ የተረጋጋ ህይወት እንዲኖር የማድረግ ዓላማና ግብ ያለው ነው።

አንድ ሰው በወንጀል ህግና በወንጀል ስነ ስርዓት ተከሰሶ የመጨረሻ ፍርድ ቤቱ የተሰጠበት ጉዳይ ጥፋተኛ ሆኖ ተቀጥቷል ወይም በነፃ ተለቋል የሚለው መከራከሪያ በመጀመሪያ የወንጀል ክስ የክስ መቃወሚያ ሆኖ መቅረብ ያለበት መሆኑ በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 130 የተደነገገ ሲሆን ፍ/ቤቱ ያቀረበው የክስ መቃወሚያና ማስረጃ በመመርመር ውሳኔ መስጠት ያለበት መሆኑ በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 131 ተደንግጓል። ሆኖም አንድ ተከላሽ በወንጀል ተከሰሶ በመጨረሻ ፍርድ ቤቱ በተለቀቀበት ወይም በተቀጣበት የወንጀል ድርጊት በድጋሚ ያለመክሰስ ያለመጠየቅ መብት መሰረታዊና ህገ መንግስታዊ መብት በመሆኑ ክርክሩ በሚካሄድበት በማናቸውም ደረጃ ሊነሳ የሚችልና በማስረጃ ተረጋግጦ በተገኘ ጊዜ ፍ/ቤቶች ተቀብለው ብይን የሚሰጡበት የመከራከሪያ ነጥብ በመሆኑ አመልካች ተጠሪ ይህን ነጥብ በወረዳው ፍ/ቤት ሳይነሳ ለትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት የሰበር መከራከሪያ አድርጎ ማቅረብና የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት የተጠሪን ክርክር ተቀብሎ መወሰኑ የህግ መሰረት የለውም በማለት ያቀረበውን ክርክር አልተቀበልነውም።

ስለሆነም የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት አመልካች ለሁለተኛ ጊዜ ያቀረበውን ክስ ውድቅ በማድረግ የወረዳው ፍ/ቤትና የዞኑ ክፍተኛ ፍ/ቤት በተጠሪ ላይ አመልካች ያቀረበውን ሁለተኛ ክስ በመቀበልና በማከራከር የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ መሻሩ የህገ መንግስቱ አንቀጽ 23 እና የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 መሰረታዊ ይዘት፣ ዓላማና የተፈፃሚነት ወሰን ያገናዘበና መሰረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሳ ኔ

1. የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 42048 በግንቦት 23 ቀን 2003 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ ጸንቷል።

መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ቤ/መ